

Крумъ пирувалъ въ обществото на славянскитѣ боляри; на 812 год. единъ отъ българскитѣ пратеници ималъ славянско име *Драгомиръ*; а около половината на IX вѣкъ се срѣщатъ членове отъ царствуващата фамилия съ славянски имена. Трѣбва да се предполага, че смѣсването на малобройния владѣтеленъ народъ съ масата покорени славяни последвало доста бърже.

Изглежда, че при покоряването на Мизия повечето славянски собственици до известна степенъ били превърнати въ крепостни. Поне личното крепостно състояние у българитѣ е по-старо, отколкото у другитѣ славяни. Въ проповѣдитѣ на българския епископъ Константинъ, ученикъ на славянскитѣ апостоли (894), четемъ: „сице оучими братѣе по всѣмъ недѣламъ, аще и не по всѣмъ дѣни за настоящая работы властель оунѣише боудемъ, тѣгда бо свѣтълѣише боудемъ і мѣзда большиналожена боудеть, егда и властельскоу работѣ оутѣжимъ і божию слоужьбоу съвршімъ“¹⁰.

Много полемични статии сж писани за народността на испериховитѣ българи и тѣхнитѣ отношения, както къмъ кореннитѣ мизийски славяни, така и къмъ днешнитѣ българи¹¹. Къмъ края на миналия вѣкъ били обнародвани две теории досежно тия въпроси. Споредъ дветѣ, днешнитѣ българи се признаватъ за потомци на испериховата орда. Едни смѣтатъ старитѣ и новитѣ българи за татарски народъ; други мислятъ, че и еднитѣ, и другитѣ сж славянски народъ. Нѣмскитѣ издирвачи Тунманъ (1774) и Енгелъ (1796) доказвали, че дружината на Испериха била по произходъ татарска и поради това смѣтали днешния българския народъ за послavianени татари, безъ да иматъ, разбира се, точни сведения за неговия характеръ и езикъ. Сърбинътъ Раичъ (1794) и русинътъ Венелинъ (1829) следвали по обратния пѣтъ. Като узнали по собственъ опитъ, че днешнитѣ българи сж славянски народъ, тѣ обявили, че тѣхнитѣ прадѣди, българитѣ отъ времето на Испериха, не могли да не бждатъ сжщо славяни¹².

Но работата е тамъ, че между старитѣ и днешнитѣ българи нѣма никаква *родствена връзка*. Тоя забърканъ въпросъ биде решенъ отъ Шафарика въ неговото съчинение „Slovanské Starožitnosti“ (1837).

Споредъ неговия възгледъ, кореннитѣ българи, т. е. ордата, която заела Мизия подъ предводителството на Испериха въ 679 год., сжщо както и родствената ней орда при Кама и Волга, принадлежала къмъ уралското, т. е. чудското или финското племе, следователно, е близка по родство на вотяци, черемиси и зиряни¹³. „Предводителитѣ, пише Шафарикъ, на немногобройни, но храбри и опитни въ военното дѣло пълчища нападнали на земитѣ на миролюбивитѣ, занимаващи се съ земедѣлие и селско стопанство славяни, подчинили ги на своята върховна властъ и, като се заселили между тѣхъ и вкусили веднажъ удобствата на благоустроения животъ, въ кратко време до такава степенъ се сближили съ новитѣ си поданици, че възприели накрай тѣхния езикъ, тѣхнитѣ нрави и начинъ на живѣне и приели дори заедно съ тѣхъ християнската вѣра, при което, обаче, съвсемъ изгубили своята народность, като се превърнали отъ уралски фини въ задбалкански славяни“. Тоя възгледъ бѣ приетъ почти отъ всички уважавани славянски и неславянски учени¹⁴. У днешнитѣ българи при обсъждането на тоя въпросъ обикновено преобладава липса на научна критика или превратно понятие за народната честь. Повечето се придържатъ о мнението на Венелина. Само въ най-ново време учението на Шафарика намѣри усърденъ защитникъ въ лицето на Дринова. То и намъ се струва вѣрно и исторически основателно.

И тъй, прадѣди на днешнитѣ българи били не шепата исперихови българи, които завладѣли въ 679 година една частъ отъ придунавска Мизия, но славянитѣ, които много по-рано се заселили, както въ Мизия, тъй и въ Тракия,